

Zpráva o realizaci projektu „Kooperativní tvorba a využívání souborů národních autorit“ v českých knihovnách za rok 2011

NK ČR jako kooperačně-koordinační, metodické a konzultační centrum projektu

Projekt „Kooperativní tvorba a využívání souborů národních autorit“ koordinuje a odborně garantuje oddělení národních jmenných autorit NK ČR (dále jen ONJA). Oddělení spravuje bázi národních jmenných autorit (vykonává vrchní supervizi/schvaluje návrhy nových záznamů autorit a návrhy oprav, provádí správu a údržbu báze atd.), vytváří metodické pokyny pro kooperativní spolupráci (k nahlédnutí na adrese – viz: <http://authority.nkp.cz/jmenne-autority/metodicke-materialy/>), spoluvytváří katalogizační politiku (spravuje bázi dotazů k problematice jmenných autorit – viz <http://katdotaz.nkp.cz/>) a poskytuje konzultace (nejen) kooperujícím knihovnám.

Technickou podporu projektu poskytuje oddělení knihovního systému NK ČR (ALEPH licence, vzájemná komunikace všech ALEPH knihoven atd.). Z39.50 server spravuje a pomocné programy pro komunikaci ostatních knihovnických systémů s ALEPHem udržuje dle zadání a pokynů ONJA NK ČR firma Cosmotron Bohemia z Hodonína.

Oddělení národních jmenných autorit NK ČR od počátku roku 2007 řešilo společně s Centrem pro informační technologie v muzejnictví (CITeM) Moravského zemského muzea v Brně pětiletý projekt zapojení ostatních paměťových institucí do projektu tvorby a využívání souborů národních autorit s názvem „Národní autority v prostředí muzeí a galerií – interoperabilita s NK ČR“ (viz: <http://www.citem.cz/>). V rámci posledního roku řešení projektu (v roce 2011) byla prověřována technologie spolupráce s několika vytipovanými institucemi (muzei a galeriemi).

V průběhu roku 2011 proběhla poslední fáze testování modelu kooperace a zejména metodiky tvorby autoritních záznamů v několika vytipovaných muzeích/galeriích. (České muzeum výtvarného umění Praha, Regionální muzeum v Litomyšli, Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě a Památník národního písemnictví, odd. Uměleckých sbírek). Zmíněné instituce testovaly SW, který jim umožňuje on-line komunikaci s bázi národních autorit. Do báze národních autorit takto přibylo 497 nových záznamů autorit.

Přehled podaných projektů v r. 2011

Rok 2011

Č. proj.	Č.j.	Název	Požadavek	Dotace	Žadatel
1	38355/2010	Harmonizace lokálních autorit s národními v katalogu UJEP v Ústí n. L.	37 000	37 000	Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
2	39006/2010	Harmonizace lokálních databází s bází národních autorit v MĚK Jihlava - fáze III	17 000	17 000	Městská knihovna Jihlava
3	39080/2010	Harmonizace lokál. autorit v KK v Pardubicích se souborem nár. autorit - 2. část	63 000	63 000	Krajská knihovna v Pardubicích
4	39513/2010	Revize a harmonizace lokál. záhlaví v SK MU s bází Nár. autorit ČR a jejich kooper. tvorba...	190 000	190 000	Masarykova univerzita
5	193/2011	Harmonizace nár. autorit s lokálními a kontrola duplicit nár. a lokál. autorit v MĚK Tábor	30 000	30 000	Městská knihovna Tábor
6	194/2011	Harmonizace DB personál. autorit NTK se souborem nár. autorit NK ČR: etapa 7	70 000	70 000	Národní technická knihovna
7	596/2011	Harmonizace lokálních a nár. autorit č. 8	45 000	45 000	Knihovna Jiřího Mahena v Brně, p.o.
8	447/2011	Harmonizace lokál. rejstříku autorit ČVUT se SNA a příspěvek ke kooper. tvorbě autorit SNA...	138 000	138 000	České vysoké učení technické v Praze
9	612/2011	Sjednocení lokální báze autorit s bází autorit NKP	52 000	48 000	Městská knihovna Lidická ulice, Ostrov, p.o.
10	787/2011	Harmonizace lokálních jmenných autorit MĚK Kolín	76 000	58 000	Městská knihovna Kolín
11	1077/2011	Kooper. tvorba a využ. souborů nár. autorit 2010	153 000	153 000	Moravská zemská knihovna v Brně
12	1094/2011	Kooperativní tvorba a využívání souborů nár. autorit	81 000	81 000	Městská knihovna v Přerově, p.o.
13	1120/2011	Harmonizace nár. autorit s lokálními autoritami MVK Vsetín a kontrola duplicit nár. a lokál. autorit	54 000	54 000	Masarykova veřejná knihovna Vsetín
14	1339/2011	Harmonizace lokál. autorit regionu JZ Moravy s nár. autoritami NK ČR a kontrola duplicity	21 000	5 000	Městská knihovna Dačice
15	1345/2011	Harmonizace rejstříku autorit v databázi MĚK Šumperk	35 000	35 000	Městská knihovna Šumperk, p.o.
16	1417/2011	Kooperativní tvorba využívání peronálních autorit z oboru lékařství a zdravotnictví IV.	125 000	125 000	ČR - Národní lékařská knihovna
17	1673/2011	Harmonizace národních autorit s lokálními	27 000	27 000	Krajská knihovna Karlovy Vary
18	1793/2011	Plošné a celkové čištění slovníků jmenných autorit v AKS CLAVIUS...	6 000	6 000	Městská knihovna Antonína Marka Turnov
19	1829/2011	Harmonizace lokálních autorit SVK Plzeňského kraje s nár. autoritami NK ČR	152 000	152 000	Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje

20	1836/2011	Harmonizace lokálních autorit Knihovny m. Plzně se souborem nár. autorit NK ČR	91 000	91 000	Knihovna města Plzně, p.o.
21	1840/2011	Kooper. tvorba a využ. souborů nár. autorit - nákup rozšíření Z39.50 klienta...	74 000	54 000	Městská knihovna Česká Třebová
22	1984/2011	Harmonizace a opravy tematických autorit v KVK v Liberec	6 000	6 000	Krajská vědecká knihovna v Liberci, p.o.
23	2117/2011	Kooperativní tvorba a využívání souborů národních autorit v Centrálním KIS UK v Praze	54 000	54 000	Univerzita Karlova v Praze
24	2141/2011	Kooper. tvorba a využ. souborů nár. autorit v MěK Pelhřimov	30 000	30 000	Kulturní zařízení města Pelhřimova
25	2174/2011	Kooper. tvorba a využ. souborů nár. autorit	21 000	0	Městská knihovna Jindřichův Hradec
26	2209/2011	Harmonizace rejstříků lokálních a nár. autorit, MěK v Třebíči	35 000	27 000	Městská knihovna v Třebíči
27	2296/2011	Kooper. tvorba a využ. souborů nár. autorit ve SVK v Hradci Králové	99 000	99 000	Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové
28	2346/2011	Harmonizace autoritních záznamů v MěK Děčín	48 000	48 000	Městská knihovna Děčín, p.o.
29	2357/2011	Obohacení Nár. báze autorit o záznamy jmenných záhlaví autorů historických fondů VKOL	100 000	100 000	Vědecká knihovna v Olomouci
30	2522/2011	Harmonizace nár. a lokálních autorit UK ZČU v Plzni	27 000	27 000	Západočeská univerzita v Plzni
31	2539/2011	Zahájení kooperace a harmonizace jmenných autorit	84 000	84 000	Knihovna Jana Drdy
32	2540/2011	Kooperativní tvorba a využívání souborů nár. autorit v ZPK - ÚZEI 2011	18 000	18 000	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
33	2625/2011	Harmonizace lokálních jmenných autorit SK VUT v Brně s nár. autoritami 2011	40 000	0	Vysoké učení technické v Brně
CELKEM			2 099 000	1 972 000	

Zaps.: Mgr. Petra Miturová
7.3.2011

Schválila: Mgr. Edita Lichtenbergová
předsedkyně komise

Kooperující knihovny

Přehled všech aktivně kooperujících knihoven je k vidění na adrese:

<http://authority.nkp.cz/jmenne-autority/prehled-ucastniku-zapojenych-do-kooperace>

V roce 2011 se počet kooperujících knihoven rozrostl o dalších 13 knihoven.

Počty záznamů v bázi autorit

Ke konci roku 2011 bylo v bázi národních autorit uloženo k využití 597 tisíc autoritních záznamů jmenných. Celkový přírůstek autoritních záznamů jmenných za rok 2011 dosáhl 55 tisíc záznamů. Všech autorit je v bázi přes 657 tisíc (!) záznamů (celkový přírůstek všech autorit je bezmála 58 tis.).

Z toho NK ČR vytvořila a dodala téměř 16 tisíc autorit (to je o 3tis. záznamů více oproti loňsku). Zbytek ročního přírůstku do báze dodaly dohromady spolupracující knihovny.

Portál Národní autority ČR

Portál Národní autority ČR (<http://authority.nkp.cz/>) je důležitým zdrojem informací k problematice národních autorit všeho druhu pro knihovny v ČR a slouží významně zejména (ale nejen!) lokálním supervizorům jako zdroj cenných informací.

Harmonogram školení a počty proškolených pracovníků

Ve všech nově zapojených knihovnách proběhlo v r. 2011 školení pracovníků v celkovém objemu téměř 200 vyučovacích hodin a proškoleny byly lektory NK ČR 89 pracovníků a pracovníc (podrobná tabulka viz níže).

Rok 2011	Místo	Poznámka
31.ledna – 2. února	Ústřední knihovna UK Praha (Lešetice)	proškoleny 4 pracovnice
15. - 17. února	Knihovna TU Liberec	proškoleny 9 pracovníc/-ků
15. - 17. března	Masarykova knihovna Vsetín	proškoleny 13 pracovníc/-ků
19. – 21.dubna	Knihovna ČVUT	doškoleny 10 pracovníc/-ků
26.dubna	MZK Brno	doškoleny 15 pracovníc/-ků
13. – 15.června	MK Kolín	proškoleny 5 pracovníc/-ků
30. srpna – 1. září	KJD Příbram	proškoleny 9 pracovníc/-ků

19. - 21. září	Knihovny UK Praha (celkem 7 fakult. knihoven)	proškoleni 15 pracovníc/ ků
11. – 13. října	MK Ostrov	proškoleni 9 pracovníc/ ků
		Celkem vyškoleni: 89 pracovníc/-ků

Odstraňování duplicit, harmonizace a aktualizace lokálníchází autorit

Odstraňování duplicit, harmonizace a aktualizace lokálníchází autorit v jednotlivých knihovnách pokračovalo v různé míře intenzity, která je odvislá od konkrétních možností knihoven (zejména personálních). Spolupracující knihovny jsou si vědomy významu tohoto nezbytného kroku kooperace. V této činnosti pokračovaly i v roce 2011 a budou nepochybně pokračovat i v následujících letech. Ze závěrečných zpráv jednotlivých knihoven, které v loňském roce čerpaly finanční prostředky v VISK9 vyplývá, že bylo provedeno více jak 437(!) tis. změn/oprav/napojení v BIB bázích, resp. harmonizováno autorit.

Odstraňování duplicit, harmonizace a aktualizace v NK ČR

Pokračovalo odstraňování duplicit v přístupových rejstřících bibliografickýchází NK ČR a harmonizování záhlaví bibliografickýchází se souborem národních autorit. Externí spolupracovníci provedli v r. 2011 celkem více jak 28 tisíc změn/oprav/napojení (v převážné míře s velmi nízkým počtem výskytů a tudíž je počet změn nižší, než v minulých letech) neautorizovaných záhlaví záznamů bibliografické báze na autoritní záhlaví/záznamy z báze národních autorit v rámci bibliografickýchází NKC01 a SLK01 (báze Slovenské knihovny). Ke konci roku 2011 bylo již v bibliografické bázi NKC01 celkem 1.946 tis. a v bázi SLK01 272 tis. vazeb na autority (z celkového množství 2.179 tis. bib. záznamů v NKC01, resp. 489 tis. bib. záznamů v bázi SLK01).

Harmonizační práce se čím dál více stávají náročnější - časově i intelektuálně (napojování méně frekventovaných a tudíž i méně známých autorů). Pracovník musí na základě pouhého názvu knihy rozhodnout, zda přiřadí/nahradí neautorizované záhlaví některým z existujících autoritních, příp. je-li nutné vytvořit pro daný bibliografický záznam/-y zcela novou autoritu. Několik nejschopnějších externistů, kteří dlouhodobě spolupracují s ONJA NK ČR a jsou i vyškoleni, napomáhalo pracovníkům ONJA NK ČR i v roce 2011 v revizi návrhů nových,

nekomplikovaných autoritních záznamů. K zaplacení těchto prací slouží část finančních prostředků z položky „Služby“, resp. OON. Externí spolupracovníci provedli celkem 12tis. oprav/změn/napojení v bázi autorit

Vzhledem k pokračující retrokonverzi generálního katalogu NK ČR bude nutné ještě několik let s touto činností pokračovat v neztenčené míře. Bez pomoci externistů by tuto činnost nebylo možné vykonávat, rozsah prací zcela přesahuje fyzické možnosti samotného oddělení národních jmenných autorit i dalších pracovníků NK ČR (činnosti externistů jsou financovány z grantových peněz). Tyto práce jsou důležité nejen pro samotnou NK ČR, ale mají význam zejména pro ostatní české knihovny vzhledem k tomu, že záznamy z bibliografické báze NK ČR (NKC01) využívají/přebírají hojně ostatní české knihovny (prostřednictvím JIB, SK CASLIN či přímo z NKC01) pro každodenní katalogizaci i pro retrokatalogizaci, příp. retrokonverzi.

Stahování záznamů z Library of Congress

SW nástroj pro automatické stahování autoritních záznamů z databáze Library of Congress testovaly knihovny v průběhu roku s nejednoznačným výsledkem (NTK jednoznačně vítala možnost, ostatní většinou konstatovaly, že o žádnou úsporu nejde). A to i přesto, že byla upravena metodika SW na konverzi záznamů – vše se snahou co nejvíce usnadnit stahování. Od třetího čtvrtletí 2011 probíhá další etapa testování.

Závěr

Probíhající kooperaci českých knihoven při tvorbě a využívání souborů národních autorit lze bez nadsázky označit za úspěšnou a pro spolupracující knihovny i velmi užitečnou.

Zpracoval: PhDr. Zdeněk Bartl
odborný garant podprogramu VISK9/II

Praha 2. 3. 2012